

FINANSDEPARTEMENTET

0 4. JUN. 2003

Saksnr.
Arkivnr.

001598-20

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo 19 mai 03

Høring NOU 2003: 9 Skatteutvalget, Forslag til endringer i skattesystemet.

NORSKOG overleverer med dette sine synspunkter på Skaugutvalgets forslag, slik de er presentert i NOU 2003:9

Sammendrag

NORSKOG vil umiddelbart advare mot de omfattende negative konsekvenser deler av utvalgets forslag ville medføre for skogbransjen. Særlig uheldig er den ukritiske bruken av prinsippet om næringsnøytralitet i de ulike betraktningene utvalget presenterer. Prinsippet om næringsnøytralitet tilsier at alle næringer behandles likt med hensyn på skattelovgivningen.

NORSKOG er av den mening at det må benyttes politiske virkemidler for å konsentrere satsingen om områder hvor Norge har gode forutsetninger for å lykkes. Skogbruket bør være et slikt satsingsområde. Dette basert på at vi har en av verdens mest miljøvennlige produksjoner av et miljøvennlig fornybart råstoff. Videre fordi investeringer i skog i dag vil gi avkastning på et tidspunkt da de kjente olje og gassforekomstene forventes å være oppbrukt. For øvrig har Norge de naturgitte forutsetninger, lang erfaring og høy kompetanse innen fagfeltet.

Skogbruk er en kapitalkrevende næring, preget av ekstrem langsiktighet, relativt lav avkastning og begrenset risiko. Denne situasjonen skiller skogbruk fra nesten alle andre næringer, og gjør skogbruket tilsvarende sårbart for skatteendringer, med utgangspunkt i prinsippet om næringsnøytralitet og tilpasninger til den virkelighet en finner i de fleste andre næringer.

Skognæringen er offentlig gjennomregulert. Eksempelvis er omsetningen av eiendom sterkt regulert, både med hensyn til pris og valg av kjøper. Fallende marginer har ikke kunnet kompenseres med ekspansjon i areal, med den konsekvens at det nesten uten unntak er personlige eiere og en stor andel små eiendommer. Det er videre generelt forbud mot fradeling av deler av eiendommen for å realisere kapital.

NORSKOG ber om forståelse for at denne situasjonen skiller seg så diametralt fra enhver annen virksomhet at det faller helt umulig å tenke seg et skattesystem som bygger på prinsippet om næringsnøytralitet.

NORSKOG ber utvalget revurdere sitt forslag om å fjerne skogavgiftsordningen. Skattefordelen av denne er i dag knyttet til tiltak som sørger for å få opp ny skog for framtidens generasjoner. Skogavgiftsordningen karakteriseres som en privat, miljøvennlig skatteform som sikrer skogressursenes videre eksistens og er således et godt eksempel på en økologisk bærekraftig skattemodell for primærnæringer.

En skatteordning er i dette tilfellet derfor langt bedre egnet enn offentlige kontantytelser eller tjenester, fordi ordningen ikke gir fordeler uten at det er høy aktivitet på eiendommen. Vi vil også gjøre oppmerksom på at skattegevinsten ikke utløser rene penger, men er en verdi som går inn i skogen til nytte for fremtidige generasjoner og industri.

Næringens hovedproblem er en sterkt fragmentert eiendomsstruktur. Dersom det innføres skatt på gevinst ved salg av skogeiendom vil viljen til å selge avta, og mulighetene til å omstrukturere næringen i retning av mer rasjonelle og robuste eiendommer vil bli kraftig redusert. Skatt på salgsgevinst vil for øvrig også gi utslag i vernesammenheng, der det arbeides for å finne frivillige ordninger for å tilfredsstille politiske målsettinger om økt skogvern samtidig som konfliktgraden reduseres. Også dette arbeidet vil mer eller mindre stanse opp, siden et fåtall vil selge, samtidig som konfliktgraden igjen vil ta seg opp også ved tvunget ekspropriasjonsbasert vern.

Fornuesskatten er et spesielt problem for skogbruket, siden skogbruket som nevnt representerer store verdier, men samtidig har lav avkastning. Dessuten er svært lite av verdiene realiserbare eller mobile. Forslagene om lempninger i formuesskatten treffer ikke i forhold til skogbruket. Konsekvensen av de forslatte regler blir for skognæringen økt formuesskatt. I kombinasjon med forslaget om obligatorisk eiendomsskatt for alle kommuner og eiendoms kategorier, vil skogbruket få en vesentlig økning i beskatningen av kapitalbeholdning før skatt på resultat/avkastning.

NORSKOG anser arveavgiften som et stort problem for næringen. Også dette forårsaket de verdier uten tilsvarende avkastning. Arveavgiften tapper eiendommene for verdier på et tidspunkt med stort behov for midler, og svekker på denne måten næringen gradvis.

Skog- og trebransjen er en av de viktigste distriktsnæringene landet har, og er blant de aller fremste bidragsyterne til landets fastlandsøkonomi. Det er derfor med en viss avmakt NORSKOG registrerer hvor lite innsats utvalget har lagt i å se på konsekvensene av egne forslag. Nettoeffekten av forslagene vil for skogbruket bli en reell og vesentlig skatteskjerpning, som vi ikke kan se vil bidra til å vri ressursbruken mot økt effektivitet.

Vi har forståelse for at mandatet til Skatteutvalget har vært å opprettholde de samlede provenyinntekter. Om Skaugautvalgets innstilling blir vedtatt i all hovedsak i samsvar med forslagene, er det høyst sannsynlig at i hvert fall skogbruket vil oppleve endringen som en reell og vesentlig skatteskjerpning, samt en betydelig innstramning av rammebetingelsene for næringsvirksomheten.

Vi ber derfor på det mest instendige om at vår påfølgende uttalelse blir gjenstand for en grundig gjennomgang og opplyser samtidig om at vi er beredt på å stille på kort varsel dersom det er ønskelig å få utdypet noe av innholdet.

I det følgende finnes utfyllende begrunnelser for våre standpunkter.

Følgende av Skatteutvalgets forslag må forventes å få vesentlig betydning for skogbruket:

Generelle regler

- Vesentlig sterkere fokus på prinsippet om næringsnøytralitet i beskatningen
- Fjerning av delingsmodellen for AS, men skjerping av modellen for de øvrige, med
 - Fjerning av 300 timers-grensen for aktive eiere
 - Begrensing i valgfrihet med hensyn til definering av kapitalgrunnlag
 - Reduksjon i KAG med all leverandørgjeld, uavhengig av rentebelastning
- Sterkere fokus på markedsverdi som grunnlag for formuesbeskatning
- Skjerping av arveavgiften
- Innføring/skjerping av eiendomsskatt, som erstatning for redusert formuesskatt

Spesielle regler for landbruk

- Fjerning av skogavgiften
- Fjerning av gjennomsnittslikningen
- Skattlegging av gevinst ved salg av skogeiendommer

Generelt om norsk skognæring.

Norsk skogbruk er en utpreget distrikts- og eksportnæring, med lange tradisjoner. Vi produserer et miljøvennlig produkt basert på fornybare ressurser, og har globalt sett en produksjon som er blant verdens mest miljøvennlige skogbruksvirksomheter.

Næringen er typisk internasjonal i sin karakter, ved at norske skogprodukter for en stor del eksporteres, samtidig som det også importeres tilsvarende produkter. Næringen er konkurranseutsatt og møter internasjonale konkurrenter både ute og hjemme. Konkurransen er til stede i tilnærmet hele verdikjeden, fra tømmer til trelast og papir.

Vi har i Norge, som i Norden for øvrig, gode naturgitte betingelser for å produsere trevirke av høy kvalitet og spesielt fra bartrær. I moderne tid er det produksjon og foredling av høykvalitets bartrevirke som har vært bærebjelken i skognæringen.

Totalt sysselsetter skogbruk og skogindustri i Norge ca. 15 000 personer, med en årlig verdiskaping på ca. 30 mrd og en eksport på 18 mrd NOK. Næringen er følgelig blant de største landbaserte eksportvirksomheter i Norge, og en vesentlig bidragsyter i landets samlede sysselsetting, verdiskaping og valutainngang.

Næringen er en utpreget distriktsnæring. Skogbruket er av natur beliggende i distriktene, og drives ut i fra ca. 100 000 eiendommer i svært varierende omfang. Foredlingsvirksomheten med blant annet 200 sagbruk og 25 treforedlingsbedrifter ligger også i all hovedsak tilsvarende lokalisert. I St. meld. Nr. 17 (1998-99) vises det til at små og mellomstore treforedlingsbedrifter er representert i over 300 av landets kommuner.

Skognæringen er en økonomisk velfundert næring, og omfattes i liten grad av jordbruksoppgjørets tilskuddssystem. Også de tidligere overføringene over statsbudsjettet er i helhet fjernet. Samtidig har marginene stadig blitt mindre, som tilfellet er i tilnærmet all råvarebasert virksomhet. Næringen har store utfordringer for å tilpasse seg fremtidens krav og samtidig opprettholde en lønnsom produksjon. I denne situasjonen er det en forutsetning for

driften at den er underlagt stabile og tilpassede rammetingelser, både med hensyn på skatt og annen offentlig virkemiddelbruk

I NOU 2003 9 legges det vekt på at alle næringer skal underlegges like skatteprinsipper Etter vårt syn bør imidlertid alle land satse på de næringene der det har spesielle fortrinn Norge har naturgitte og kompetansemessige fordeler for å drive skogbruk, og med de rette rammebetingelser vil næringen kunne utvikles videre. Skogressursene vil da kunne gi allsidig samfunnsnytte (energi, byggevare etc) i en fremtid da de kjente olje- og gassforekomster har tatt slutt

Skogbrukets hovedutfordringer ligger særlig i en uhensiktsmessig eiendomsstruktur, og langsiktig investeringsevne Den politiske virkemiddelbruken er helt avgjørende for å lykkes med å konsentrere satsingen mot mer effektiv ressursutnyttelse

Det bør spesielt legges merke til at avkastningen fra investeringene i skog kommer lenger ut i tid, og har effekter lenger ut i verdikjeden enn eier og investor selv har inntekter fra Med innstramning i betingelsene, basert på et nøytralitetsprinsipp, vil deler av næringen raskt kunne få problemer, og det vil gi betydelige utslag for skogressursenes beskaffenhet på lang sikt.

Hva særpreger skognæringen ?

Skatteutvalget fokuserer sterkt på nøytralitetsprinsippet og er et av de sentrale utgangspunkt for hele utredningen. I teori og som utgangspunkt har vi ikke problemer med å følge utvalget i en slik grunnholdning, men dette forutsetter at alle næringer har like vilkår, og blant annet underlagt de samme friheter til valg av organisasjonsform, fungerende marked for produkter og virksomheter, mulighet for strukturutvikling etc. Dette er langt fra tilfellet generelt og spesielt for skogbruk Etter vårt syn må det stilles spørsmålstegn ved en for dogmatisk praktisering av dette prinsippet på generelt grunnlag, men vi vil her fokusere på hvorfor dette passer spesielt dårlig for skogbruket

Flere av forslagene til endringer i skogbrukets rammebetingelser er reelt sett begrunnet med oppfølging av prinsippet om næringsnøytralitet, blant annet fjerning av skattereglene for skogavgift og opphevelse av ordningen med fritak for gevinstbeskatning ved salg av landbrukseiendommer I denne sammenheng er det helt nødvendig å være bevisst skogbrukets særtrekk for å trekke riktige konklusjoner

Skogbruk skiller seg fra øvrig næringsvirksomhet særlig ved.

Ekstrem langsiktighet. Investeringer i skogbruket gjennomføres med forventet avkastning etter 50 - 120 år Kun vannkraft har tilnærmet samme langsiktighet Tidsperspektivet går ut over eiers mulighet til selv å kunne nyttiggjøre seg resultatet av investeringene. Man er ofte nødt til å investere mer i et skogbestand enn man ville få tilbake for det ved et salg av det samme arealet (!) Ideelt sett burde investeringene naturligvis slå tilsvarende ut i pris på eiendommene, slik at en fikk uttelling for foretatte investeringer ved avhending Med et gjennomregulert eiendomsmarked, underlagt konsesjon og priskontroll, blir ikke dette mulig ved salg av skogeiendommer Veldrevne og vanskjøttede eiendommer prises tilnærmet likt, i

henhold til landbruksdepartementets rundskriv for praktisering av konsesjonslovens prisbestemmelser, selv om det har vært en del oppmykning på dette felt det siste året

Næringen er sterkt lovregulert Reguleringene er vesentlig sterkere enn tilfellet er for de fleste andre bransjer, særlig fordi samfunnet har store interesser knyttet til hvordan skogbruket drives. Dette gjelder både interesser for fremtidig forsyning av trevirke som råstoff, og interesser i skogen som naturlig livsmiljø for en rekke arter, samt arena for et omfattende friluftsliv. Dette slår ut i lovregulering av eierform, investeringsnivå, omsettelighet av virksomheter/eiendommer, mulighet for realisering av kapital bundet i næringen, prisregulering ved salg, et generelt forbud mot fradeling av eiendom osv osv. Samtidig har skogbruket en fri markedsbasert prissetting av sine produkter som følger direkte av internasjonale markedspriser på trevirke og skogprodukter.

Offentlig regulert næringsstruktur Den kunstige strukturen har ført til en konservering av en bruksstruktur tilpasset 50 år gammel teknologi og økonomi. Dette har ført til marginalisering av næringen hos den enkelte næringsutøver og akkumulert et påtrengende behov for restrukturering. Reguleringen gjelder eiendomsomsetningen i seg selv, mulighet for deling av eiendommer, og spesielt muligheten for å samle mye eiendom på samme hånd. De aller fleste næringer har hatt en løpende og dynamisk utvikling av næringsstrukturen, tilpasset bransjenes økonomi og muligheter. Dette har ikke vært mulig i skogbruket, grunnet offentlig regulering.

Sterk kapitalbinding og begrenset mulighet for omdisponering Skogbruk er en kapitalintensiv næring, med relativt lav avkastning på kapital bundet i stående skog. Ideelt sett burde dette kunne betraktes som "penger på rot" som fritt burde kunne omdisponeres etter eiers økonomiske vurderinger. Dette er i henhold til gjeldende lovverk bare mulig i begrenset omfang. Reguleringen reduserer skogeiers mulighet for økonomisk optimal tilpassing.

Manglende avskrivingsmuligheter. Skogen er både produksjonsapparat og produkt. Skog er likevel ikke avskrivbart driftsmiddel, verken helt eller delvis. De fleste næringer kan avskrive sine investeringer i driftsapparat. Internasjonalt er det ikke uvanlig at i det minste deler av investeringer i skogeiendommer kan avskrives. Blant annet i Sverige danner 50 % av en investering i skogeiendom ved skogkjøp grunnlag for avskrivninger. Manglende avskrivingsmulighet bidrar til å skille skogbruk fra andre næringer, på en måte som tilsier en motsvarende særbehandling bl a ved skogsalg.

Stedbundet virksomhet. De fleste andre virksomheter har i noen grad en mobilitet. For skogbruk som for øvrige naturressursbaserte virksomheter er denne ikke til stede. Dette er en naturgitt situasjon for næringen, men skiller den like fullt fra de fleste andre næringer.

Liten presedenseffekt mot andre næringer. Forholdene for skogbruk skiller seg i den grad fra andre næringer i Norge at risikoen for å danne presedens ved fravikelse av prinsippet om næringsnøytralitet må betraktes som marginal.

Merknader til foreslåtte skatte-endringer.

Fjerning av særregler for skogbruket.

Skogbruket har i likhet med landbruket for øvrig noen særregler innenfor skattesystemet som er tilpasset næringens spesielle situasjon. Skatteutvalget foreslår disse ordninger fjernet. Forslagene er i svært liten grad begrunnet, og konsekvensene overhode ikke utredet. I NOU 2003:9 omtales skogbruket med noen få linjer. Vi mener det er sterkt kritikkverdigg at vel etablerte ordninger av vesentlig betydning for en næring foreslås fjernet kun med henvisning til en prinsipiell tilslutning til nøytralitetsprinsippet. NORSKOG har et klart inntrykk av at dette ikke har vært gjenstand for vurdering ut fra konsekvens.

Fjerning av skogavgiften.

Skogavgiften foreslås fjernet, med den begrunnelse at det er en næringsspesifikk ordning og at skattesystemet ikke skal benyttes til annet enn inndrivning av penger til statskassen og intern inntektsfordeling i samfunnet samtidig som det skal være mest mulig næringsnøytralt.

Skatteutvalget utelukker ikke bruk av skattebaserte virkemidler, selv om de uttrykker en klar generell skepsis. Utvalget sier at, "i de tilfeller der skatter og avgifter brukes til å oppnå et bestemt politisk mål, må det først vurderes om dette er et mer egnet virkemiddel enn offentlige kontantytelser eller tjenester." Når Landbruksdepartementet i Statsbudsjettet for 2003, gikk inn for å kutte ut direkte tilskudd til skogkultur og erstatte dette med en forsterking av skogavgiftsordningen, må vi gå ut i fra at det var nettopp en slik vurdering som ble gjort. Ordningen fordrer effektiv ressursbruk, og tilfredsstillende derfor hensikten på en bedre måte enn direkte tilskudd.

Skaug-utvalget synes ikke å ha realitetsvurdert konsekvensene av å erstatte skogavgiftsordningen med tilskuddsbasert virkemiddelbruk. Begrunnelsen som er fremført er utelukkende basert på at ordningen strider med nøytralitetsprinsippet. Med de særlige forhold som gjelder for skogbruket, blir dette et for enkelt grunnlag med stor risiko for tilfeldig og uheldig utslag av omleggingen. Det samme er tilfellet ved forslaget om å fjerne fritaket for gevinstbeskatning ved salg av fast eiendom etter 10 års eiertid.

Det blir anført som et argument mot bruk av skatteordninger som virkemiddel at ligningsbyråkratiet ikke har bransjekunnskap innenfor de ulike næringer for å kunne følge opp bruken av ordningen. For skogavgiftsordningen kan ikke dette være noe vesentlig argument. Ordningen blir fullt ut forvaltet av en offentlig landbruksetat. Skattebyråkratiet er i svært liten grad involvert i denne forvaltningen, og det er ikke sannsynlig at forvaltningskostnaden vil være mindre om en erstatter skogavgiftssystemet med en direkte tilskuddsordning.

Godt og langsiktig skogbruk er miljøvennlig, og skogavgiften bidrar til å fremme aktivitet og langsiktighet i næringen. Skogavgiftsordningen må med dette utgangspunkt kunne sidestilles med en privat miljøskatt, med positive virkemidler.

Hensyn til forutsigbarhet fremheves av utvalget som vesentlig, og som et argument mot hyppige endringer i rammevilkårene for en næring. For skogbruket ble ordningen med offentlige tilskudd til skogkultur avviklet med virkning fra og med 2003. Tilskudd har i mange tiår vært en vesentlig del av virkemiddelbruken for å holde et høyt nivå på

skogkulturinvesteringer med avkastning etter 50 til 120 år, hvor det er vesentlige samfunnsinteresser i tillegg til privatøkonomiske i at slike investeringer blir iverksatt.

Fra og med 2003 ble altså tilskuddet som virkemiddel erstattet av en forsterking av skattefordelen i skogavgiftsordningen, som er en vesentlig mer kostnadseffektiv virkemiddelbruk

Skogavgiften har enkelte vesentlige effekter som gjør den til et langt mer effektivt virkemiddel enn direkte tilskudd. Skogavgiften sikrer finansiering av hele investeringen, ikke bare tilskuddsandelen. Skogavgiften forutsetter imidlertid aktivitet. Skogavgiften er ved sin form et vesentlig virkemiddel for å holde både investerings- og avvirkningsnivået oppe, både gjennom sin skattefordel, men også gjennom sin finansiering av ulike investeringer, samt at tilgang på skogavgift er avhengig av en forutgående avvirkningsaktivitet. Dette kan ikke kompenseres ved et årlig tilskudd, og spesielt ikke med et tilskudd som har samme begrensede kostnad for staten som skogavgiften. Skogavgiften er med andre ord et mer kostnadseffektivt virkemiddel enn direkte tilskudd. Det er også langt mer langsiktig og mindre følsomt for årlige budsjettsalderinger, en langsiktighet som er helt nødvendig i en næring med over 100 års planleggingshorisont.

Fjerning av gjennomsnittslikningen.

Gjennomsnittslikningen har først og fremst en misjon når vi har høye marginalsatter, og store inntektssvingninger. Så vel marginalsatt som inntektssvingningene er mindre enn de var, og mer kontrollerbare, så fremt en ikke rammes av større eller mindre naturkatastrofer. Utvalget foreslår også å senke marginalsatten, noe som ytterligere reduserer behovet for en utjevning av den skattepliktige inntekt

I spesielle situasjoner som ved opprydding etter større stormfelling, insektsangrep, skogbranner etc vil det imidlertid fortsatt være behov for utjevning av skoginntekten. Dersom gjennomsnittslikningen opphører vil det være behov for mer omfattende særregler om utjevning av inntekten i slike spesielle situasjoner enn vi har i dag

Så fremt utjevningsordninger for å håndtere mer ekstraordinære situasjoner blir etablert, er ikke opprettholdelsen av gjennomsnittslikning av stor betydning for skogbruket

Skattlegging av gevinst ved salg av skogeiendommer.

Jord- og skogbruk har i lang tid hatt fritak for gevinstbeskatning ved salg av hele eller deler av eiendommene, så fremt selger har hatt eiendommen i 10 år eller mer og salget skjer til landbrukspris. Gevinst ved salg av arealer som verdsettes til tomtegrunn, har i langt tid vært skattepliktig inntekt.

Med den lange eiertiden som er vanlig i vår næring vil en meget stor del av salgsverdien av en eiendom gå over fra å være skattefri til å bli skattepliktig gevinst. Innføring av gevinstbeskatning fører til at egenkapitalen og kredittverdigheten i næringen svekkes med ca 20 - 25 %. Dette er dramatisk for en næring som sårt trenger omstilling og restrukturering. Vi har et gryende eiendomsmarked. Liberaliseringen av markedet og prissettingen de siste 2 år har medført økende interesse for salg av eiendommer i markedet. Dette har vært en ønsket utvikling. Innføring av gevinstbeskatning vil sette denne prosessen flere år tilbake - i verste fall vil den stoppe helt opp. Næringen har behov for flere aktive eiere med skogbruk som

hovedinntektskilde. I motsatt fall vil næringen gradvis oppleve en kompetansesvekkelse med tilhørende stagnasjon i utvikling.

Den økonomiske utviklingen i bransjen gjør det nødvendig med økt areal for å kunne ha eiendommen som levevei. For at noen skal kunne satse på næringen og bygge opp rasjonelle og levedyktige eiendommer er det en forutsetning at andre vil selge skog. I stedet for en beskatning av gevinst som reduserer viljen til å selge, er det snarere et behov for virkemidler som stimulerer til salg.

Samfunnet har store interesser i skogarealer også til andre formål enn næringsmessig skogbruk. Det er i dag et klart politisk flertall for å øke omfanget av barskogvern fra dagens ca. 1 % av alt produktivt areal til 4 – 5 %. Båndlegging av arealer til barskogvern er tradisjonelt meget konfliktfylt. Vi ser imidlertid nå muligheter av å kunne etablere løsninger for frivillig vern av skog, ved at reservater lokaliseres dit de er minst konfliktfylte, under forutsetning av full erstatning. Dersom det innføres gevinstbeskatning på avhending/erstatning for omdisponering av skog til barskogvern, vil skogeier komme vesentlig dårligere ut enn i dag, og konfliktnivået ved barskogvern vil øke ytterligere. Mulighetene for å finne løsninger for frivillig vern vil bli tilsvarende redusert.

Skog er ikke et avskrivbart driftsmiddel og dette må sees som motstykket til at en evt. gevinst ved salg av eiendommen heller ikke beskattes. Dersom det mot vårt ønske skulle innføres en beskatning av gevinsten ved salg av en skogeiendom så må det også innføres avskrivningsregler. I tillegg må inngangsverdiene settes til dagens markedsverdi.

Generelle regelendringer.

Skjerpning av delingsmodellen, med:

Skogbruk er i all hovedsak i privat personlig eie, enten ene-eie eller i sameie/ansvarlige selskap. Delingsmodellen har for skogbruket ikke vært forbundet med vesentlige problemer, selv om den for en del kan oppfattes å være kompleks.

Fjerning av 300 timers-grensen for aktive eiere

Relativt mange skogeiere har fått aksept for at de bruker mindre enn 300 timer pr. år på forvaltningen av sin eiendom, og slik blitt definert som passiv eier. Årsaken ligger i en foreldet eiendomsstruktur som gjør at skogbruket betyr stadig mindre for det samlede utkommet til den enkelte skogeier. Kombinert med at den tekniske utviklingen gjør egen innsats ulønnsom, har dette medført at ca. 85% av arbeidet utføres av underleverandører. Forsvinner denne muligheten vil beskatningen tilsvarende skjerpes.

Begrensning i valgfrihet med hensyn til definering av kapitalgrunnlag (KAG)

Vi har i dag flere muligheter for å velge utgangspunkt for fastsetting av kapitalgrunnlaget. Forslaget innebærer en innskjerping som for mange reelt sett vil føre til en reduksjon i kapitalinntektsgrunnlaget, med den effekt at andelen personinntekt øker.

Vi kan ikke se at det er dokumentert erfaringer med delingsmodellen som tilsier de endringer som er foreslått for å begrense dagens fleksibilitet.

Foreslåtte endringer i regelverk for formuesskatt fører til økt formuesskatt i skogbruket.

Som beskrevet ovenfor er skogbruk særpreget av blant annet å være en svært langsiktig, kapitalintensiv næring, med relativt lav og sikker avkastning. Dette gjør næringen meget sårbar for formuesbeskatning. Med formuesskattesats på 1,1 % av formuen og en gjennomsnittlig verditilvekst i skogbruket på 2,5 % blir formuesskatten vesentlig, selv om ligningsformuen i dag er forholdsvis lavt satt.

En intern undersøkelse gjennomført av NORSKOG viser stor spredning i formuesskattens betydning på den enkelte eiendom. Denne viste at formuesskatten i dag utgjør 10 - 40 % av den samlede beskatning på de eiendommer vi mottok svar fra.

Skatteutvalget fremhever at formuesskatten på sikt bør fjernes, men at det ikke er rom for å gjøre dette på kort sikt uten at dette går ut over provenyrammen. Det foreslås i det minste som et ledd i en nedtrapping av formuesskatten, at markedsverdier i større grad enn i dag legges til grunn for beregning av skattepliktig formue, men at denne rabatteres med 70 %. Samtidig foreslås det at satsene for formuesskatt opprettholdes.

Dette forslaget vil for en del typer aktiva gi en vesentlig reduksjon i formuesskatten. For fast eiendom, som boliger og skog, ligger allerede ligningsmessig formuesverdi på ca. 30 % av markedsverdien. For denne type eiendommer er det følgelig lite sannsynlig at ligningsverdien av eiendommene blir vesentlig endret. Når utvalget også foreslår 70 % "rabattering" av gjeld, fører summen av forslagene til at formuesskatten i skogbruket faktisk blir øket, og da mest for de eiendommer som har størst gjeldsbelastning. Dette vil medføre størst problemer for nyetablerte skogeiere, en konsekvens som må betraktes som svært uheldig.

Formuesskatten er på mange måter skogbrukets akilleshæl i skattesammenheng. Skogbruk som en kapitalintensiv næring, er ved at vi forvalter relativt store verdier med lav avkastning, sårbare for formuesskatt.

NORSKOG vil på dette grunnlag sterkt anbefale at formuesskatten i sin helhet blir fjernet.

Skjerpning av arveavgiften.

Utvalget foreslår å skjerpe arveavgiften på kort og lang sikt. De ser for seg at provenyet fra arveavgiften skal økes på sikt, og at dette skal være med å finansiere lettelser i formuesskatten.

Det foreslås også en innskjerping av gjeldende regler om at arveavgiftsgrunnlaget fastsettes med utgangspunkt i at avgiftspliktige midler verdsettes til omsetningsverdi. Dette forventes å gi høyere avgiftsgrunnlag som eventuelt kompenseres noe med lavere satser og høyere bunnfradrag.

Arveavgiften er allerede i dag en tung belastning for skogbruket, særlig ved generasjonsskifter på større eiendommer hvor verdiene går langt ut over fribeløpene. Samtidig har næringen store investeringsbehov både innen tradisjonelt skogbruk og utmarksturisme. Arveavgiften tapper derfor næringen for viktig kapital.

En innskjerping vil gjøre det tilsvarende tyngre å overdra slike eiendommer innen familie uten å belaste ressursbasen vesentlig. Det oppstår et behov for å frigjøre midler, og det må ofte avvirkes betydelig mer enn det som ville vært naturlig ved en stabil og langsiktig hogstføring.

Innføring/skjerping av eiendomsskatt.

Vi tolker utvalgsinnstillingen slik at det foreslås tvungen eiendomsskatt for alle kommuner og eiendoms-kategorier, som alternativ til boligs-katt. Eiendomsskatt er i dag en kommunal skatt, som besluttes kommunevis. Skatten kan bare utskrives på eiendommer i strøk som er utbygde på bymessig vis, samt på "verker og bruk". Maksimal sats for skogeiendommer er 4 %.

I sin opprinnelse hadde eiendomsskatten en forklarlig og vel definert funksjon for utviklingen av nødvendige elementer rundt næringslivet. Et vesentlig skille mellom de såkalte skattepliktige "verk og bruk" og de tradisjonelle landbrukseiendommer, var om driften ble ansett å være av industriell karakter. Med Høyesteretts avgjørelser i de senere år er det imidlertid hevet over tvil at oppfatningen av regelverkets innhold er vesentlig endret, slik at eiendomsskatten har blitt en ren fiskal avgift.

Utvalget foreslår økt fokus på eiendomsskatt, ved at denne gjøres obligatorisk for alle eiendommer uansett beliggenhet, men at den enkelte kommune kan beslutte øking av eiendomsskatten ut over det obligatoriske omfang. Grunnlaget for beregning av eiendomsskatten skal være ligningsmessig formuesverdi.

Dette får store følger for en næring som skogbruket. Sett i sammenheng med formuesskatten blir konsekvensene klart urimelige.

Skatten på kapital bundet i næringen vil etter de fremlagte forslag bli som følger

Skatten på verdi og kapitalbeholdningen i skogbruket vil i normal driftssituasjon utgjøres av eiendomsskatt og formuesskatt

- Eiendomsskatt på 0,4 % av eiendomsverdi (nivået er usikkert)
- + Formuesskatt på 1,1 % x 0,3 av eiendomsverdi
- = Kapitalskatt uavhengig av resultat på 0,73 % av eiendomsverdi

Sett i forhold til sannsynlig forhold mellom formuesverdi og årlig resultat får vi følgende andel av årsresultatet som vil gå til å dekke skatt på bundet kapital

- Eiendomsverdi fremkommer med kapitalisering av optimal årlig inntekt, basert på 4 % avkastningskrav
- => 18,25 % av optimal årlig næringsinntekt må betales i formuesskatt og eiendomsskatt, i tillegg til skatt på avkastningen, uavhengig av faktisk inntekt
- => Selv med all næringsinntekt klassifisert som kapitalinntekt med skattesats 28 %, blir samlet beskatning i skogbruket 46 % av optimal årlig gjennomsnittsinntekt

NORSKOG vil på dette grunnlag sterkt fraråde generell innføring av eiendomsskatt for alle typer eiendommer og spesielt nærings-eiendommer. Slik forslaget til eiendomsskatt og formuesskatt er laget vil konsekvensene for skogbruket bli meget alvorlige, om dette blir en realitet.

Med vennlig hilsen NORSKOG

Gaute Nohleholm
Erling Bergsaker (Skogsjef)